

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 417/2013-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť O. I., V., zastúpeného obchodnou spoločnosťou K. s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát Mgr. J. K., vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu rodičovstva a rodiny podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 P/57/2012-719 z 15. februára 2013 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 20 CoP/43/2013-854 z 23. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. I. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2013 doručená sťažnosť O. I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na ochranu rodičovstva a rodiny podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 10 ods. 2 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 P/57/2012-719 z 15. februára 2013 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 CoP/43/2013-854 z 23. apríla 2013 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom doručeným 17. apríla 2012 domáhal vydania predbežného opatrenia, ktorým by bol do jeho osobnej starostlivosti dočasne zverený maloletý syn (ďalej len „maloletý“) a upravený styk maloletého s matkou. Uznesením okresného súdu bol návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý a zároveň bol na návrh matky udelený maloletému súhlas vycestovať a zdržiavať sa s matkou v čase jej osobnej starostlivosti v Českej republike. Súčasne bol dočasne upravený styk sťažovateľa s maloletým na každý páry víkend v mesiaci od piatku od 14.00 hodiny do nedele do 18.00 hodiny. Krajský súd svojím uznesením vydaným v odvolacom konaní uznesenie okresného súdu potvrdil.

Okrem skutočnosti, že sťažovateľ v sťažnosti rozoberá chronológiu celého konania vrátane obsahu svojich podaní doručených konajúcim súdom vo veci, rozsiahlo opisuje aj skutkové okolnosti prípadu, ktoré podľa jeho názoru mali viesť k iným rozhodnutiam označených súdov než tých, ktoré boli vo veci vydané. Formulujúc nesúhlasné námietky k argumentácii obsiahnutej v uznesení okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ tvrdí, že jeho návrh bol zamietnutý bez náležitých dôvodov. S prihliadnutím na to uvádza, že jediný záujem, ktorý bol vydaním uznesenia okresného súdu sledovaný, je „záujem Odporkyne, čo najviac odtrhnúť Maloletého od Sťažovateľa, čo odporkyňa robí od momentu rozvodu tým, že mu bezdôvodne a opakovane bráni v styku s Maloletým, neumožňuje telefonický ani internetový kontakt medzi sťažovateľom a Maloletým a porušuje právo sťažovateľa na to, aby bol Maloletý informovaný“.

Nadväzne na to sťažovateľ tvrdí, že krajský súd aj okresný súd „rozhodli na základe záverov, ktoré je možno charakterizovať ako arbitrárne a zjavne protiústavné a neopodstatnené a zároveň vydanými rozhodnutiami neboli chránené základné práva a slobody, ktoré mali byť chránené v rámci všeobecného súdnictva...“

Podľa názoru Sťažovateľa v predmetnej veci neboli splnené zákonné predpoklady na nariadenie predbežného opatrenia, pričom v súlade so zákonom je nimi taký stav právnych (nie iba faktických) vzťahov medzi účastníkmi konania, ktorý bezpodmienečne vyžaduje dočasnú a rýchlu súdnu úpravu, a to z dôvodov, ktoré uviedol tak v Odvolaní, ako aj opätovne v tejto sťažnosti...“. Na základe konkrétnych skutkových okolností opísaných v sťažnosti sťažovateľ uvádza, že matka maloletého „neosvedčila a ani nemohla osvedčiť naliehavosť potreby dočasnej úpravy pomerov medzi ňou a Sťažovateľom, vyžadujúcej nariadenie predbežného opatrenia a už vonkoncom neosvedčila, že naliehavosť potreby dočasnej úpravy je na prospech a v záujme Maloletého“, a preto podľa jeho názoru „došlo k zásahu do jeho vyššie opísaných práv a slobôd aj tým, že Napadnuté uznesenie v spojení s Uznesením neboli založené na skutočnostiach majúcich oporu v skutkovom stave a dôkazoch, ktoré sú súčasťou súdneho spisu a neboli riadne a presvedčivo odôvodnené“.

Odôvodnenie uznesenia krajského súdu, ktorý „na jednej strane tvrdí, že o zmene rozhodnutia o zverení Maloletého do osobnej starostlivosti Sťažovateľa je možné rozhodnúť

iba na základe vykonaného dokazovania vo veci samej“, považuje za absurdné, keďže na druhej strane potvrdil rozhodnutie „*o dočasnom udelení súhlasu Maloletému vycestovať a zdržiavať sa s Odporkyňou v cudzine... čím prejudikuje meritórne rozhodnutie, bez vykonaného dokazovania“*.

Sťažovateľ následne v sťažnosti poukazuje na ustálenú judikatúru súdov týkajúcu sa podmienok dočasnej úpravy právnych vzťahov predbežným opatrením a vzhľadom na svoj názor, že označené súdy v jeho prípade prejudikovali svoje rozhodnutie vo veci samej, namieta najmä porušenie práv zaručených čl. 10 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny. Uprednostnením záujmov matky pred záujmami maloletého malo dôjsť k porušeniu čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Súdy totiž podľa sťažovateľa nariadili „*predbežné opatrenie výlučne z dôvodov spočívajúcich na strane Odporkyne bez splnenia svojej povinnosti uprednostniť záujem Maloletého“*. Súčasne poukazuje na ohrozenie výkonu rozhodnutia, „*nakoľko Odporkyňa porušuje Rozsudok Okresného súdu Pezinok ako aj Rozsudok Krajského súdu v Brne. Odporkyňa totiž nepochybne nevrátila Maloletého do miesta jeho obvyklého bydliska v B., ale neustále zotrváva aj s Maloletým v Českej republike, kde zároveň pracuje u svojho otca“*.

S poukazom na obsah rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Českej republiky uvádza, že „*nariadenie predbežného opatrenia do meritórneho rozhodnutia vo veci samej by malo smerovať k čo najširšiemu kontaktu oboch rodičov s dieťaťom, bez akéhokoľvek zvýhodnenia/diskriminácie jedného z rodičov, ktorému zodpovedá právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi v zmysle ustanovenia § 24 ods. 4 zákona o rodine“*. Napadnuté uznesenia však uvedeným podmienkam nezodpovedajú a všeobecné súdy, ktoré rozhodnutia vydali, sa tým mali úplne odkloniť od princípu proporcionality. Preto „*má sťažovateľ tiež za to, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo zároveň k nerovnakému zaobchádzaniu s účastníkmi konania, a teda k porušeniu Ústavou SR garantovaných práv v zmysle článku 12 ods. 1 a 47 ods. 3 Ústavy SR“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd v merite veci vydal takéto rozhodnutie:

„Základné práva Sťažovateľa podľa článku 12 ods. 1 Ústavy SR, podľa článku 41 ods. ods. 1 a 4 Ústavy SR, podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR, podľa článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a podľa článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa boli uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23.04.2013, č. k. 20 CoP 43/2013-854 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15.02.2013, č. k. 3 P/57/2012 -719 porušené.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. 04. 2013, č. k. 20 CoP 43/2013-854 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

V prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ požiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu, že výkon uznesenia okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu je závažným zásahom do práv a slobôd sťažovateľa a odkladu vykonateľnosti nebráni dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na nástup maloletého do základnej školy v Českej republike v súvislosti s plnením jeho povinnej školskej dochádzky totiž podľa sťažovateľa reálne hrozí, že súdy v konečnom dôsledku rozhodnú v súlade s návrhom odporkyne, t. j. udelia súhlas s trvalým vyst'ahovaním maloletého do Českej republiky.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani

preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K sťažovateľom namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

Sťažovateľ žiada v petite sťažnosti vysloviť porušenie označených práv „uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. 04. 2013, č. k. 20 CoP 43/2013-854 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15. 02. 2013, č. k. 3 P/57/2012-719“. Vo vzťahu k prípadnému porušeniu označených práv sa preto ústavný súd najskôr zaoberal otázkou možnosti ústavného prieskumu uznesenia okresného súdu, ktorým bolo na návrh matky nariadené predbežné opatrenie a návrh otca na nariadenie iného predbežného opatrenia zamietnutý.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ

môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto uzneseniu bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľ aj využil. Označené uznesenie okresného súdu, ako aj sťažovateľom namietaný postup, ktorý vydaniu rozhodnutia predchádzal, bol teda predmetom súdneho prieskumu krajského súdu. S prihliadnutím na to bolo preto potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením krajského súdu

Podľa čl. 36 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sú si všetci účastníci v konaní rovní.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny (obdobne ako podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok listiny o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 36 ods. 4 listiny). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné.

Základné právo na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy je potrebné vykladať vo väzbe na čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny. Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Všetci účastníci konania majú rovnaké práva, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Za súčasť tohto základného práva nemožno však považovať aj povinnosť súdu vykonať dôkazy označené (resp. navrhnuté) účastníkom súdneho konania, pretože princíp voľného hodnotenia

dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci umožňuje sudcovi vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takémuto rozhodnutiu vedú. Do obsahu tohto základného práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov (napr. I. ÚS 75/96, I. ÚS 64/97, I. ÚS 98/97, III. ÚS 64/2011).

Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi. Nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

Ústavný súd zdôrazňuje, že posúdenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy), a preto ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by týmto rozhodnutím súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Aj v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu. Ústavný súd poukazuje na to, že súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania

predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (napr. III. ÚS 309/2012, II. ÚS 339/2012).

Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené, pričom súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

V danom prípade krajský súd uznesením č. k. 20 CoP/43/2013-854 z 23. apríla 2013 potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým okresný súd dočasne udelil maloletému súhlas vycestovať a zdržiavať sa s matkou v Českej republike v čase jej osobnej starostlivosti a dočasne upravil aj styk otca s maloletým v bežnom roku, pričom návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Sťažovateľ v podstatnom namieta, že skutkové okolnosti, z ktorých súdy vychádzali, neodôvodňovali zamietnutie jeho návrhu ani vyhovenie návrhu matky na dočasné udelenie súhlasu maloletému vycestovať s matkou do cudziny a spochybňuje právne závery na týchto skutkových okolnostiach ustálené.

Ústavný súd skúmajúc obsah napadnutého uznesenia krajského súdu zistil, že v označenom uznesení krajský súd najskôr opísal konanie a rozhodnutie okresného súdu o návrhoch sťažovateľa a matky maloletého na nariadenie predbežného opatrenia, uviedol dôvody, pre ktoré sťažovateľ podal odvolanie, ako aj vyjadrenie matky k odvolaniu sťažovateľa, zrekapituloval ustálenú judikatúru aplikovateľnú v danej veci a následne poukázal na obsah rozsudku Okresného súdu Pezinok č. k. 10 C/16/2009-29 z 15. decembra

2009, ktorým okresný súd manželstvo sťažovateľa a matky maloletého rozviedol a schválil rodičovskú dohodu (o zverení maloletého na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, o vyživovacej povinnosti sťažovateľa a o úprave styku s maloletým), a na pre prípad relevantné ustanovenia zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Nadväzne na to krajský súd sformuloval tieto závery:

„Zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcim rozhodnutiu súdu. K. zmene pomerov môže dôjsť na strane oprávneného, povinného alebo na oboch stranách. Podľa okolností konkrétneho prípadu môže ísť o subjektívne ako aj objektívne skutočnosti, o zmenu v oblasti príjmových pomerov, výdavkov a celkových majetkových pomerov. V praxi sa najčastejšie uplatňujú dôvody ako zmena potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmena zdravotných pomerov, strata zamestnania, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti a podobne.

Pokiaľ otec maloletého podaným návrhom na nariadenie predbežného opatrenia žiadal, aby súd zveril maloletého do jeho osobnej starostlivosti, odvolací súd dáva do pozornosti, že o úprave práv a povinností rodičov k maloletému bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 15. 10. 2010 a preto práva a povinnosti rodičov k maloletému boli upravené rozhodnutím súdu. S poukazom na ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine, otec maloletého v podanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nepreukázal, že nastala taká zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu a nie je možné vzhľadom na skutočnosti tvrdené otcom maloletého prisvedčiť jeho tvrdeniu v podanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, že je potrebné dočasne upraviť pomery rodičov maloletého a zveriť maloletého do osobnej starostlivosti otca, keď o takejto zmene je možné rozhodnúť iba na základe vykonaného dokazovania vo veci samej a nie rozhodnúť predbežným opatrením a zmeniť tak rozhodnutie súdu. V podanom návrhu otec žiadal, aby súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti a v odvolaní žiada, aby odvolací súd rozhodol a uložil povinnosť matke odovzdať maloletého do osobnej starostlivosti otca podľa § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ nie je konanie začaté bez návrhu, navrhovateľ v podanom

návrhu určí, ako má súd rozhodnúť a aký petit má vysloviť v rozhodnutí, i keď súd nie je viazaný týmto petitom a môže rozhodnúť aj inak, ale je povinnosťou navrhovateľa predbežného opatrenia presne určiť, o čom žiada rozhodnúť. Pokiaľ otec maloletého v odvolaní žiada, aby odvolací súd rozhodol nie o zverení, ale o odovzdaní maloletého do osobnej starostlivosti otca, takýto návrh nebol podaný, súd preto rozhodoval o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca, na základe jeho návrhu.

Súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre zmenu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu nariadením navrhovaného predbežného opatrenia o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca, keď matka maloletého si riadne plní povinnosti v súvislosti s výchovou a výživou maloletého a skutočnosti tvrdené otcom v podanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia neodôvodňujú zmenu rozhodnutia súdu a zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je preto vecne správne a odvolací súd uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Súd prvého stupňa správne rozhodol aj vo výroku, ktorým udelil súhlas matke maloletého s vycestovaním a zdržiavaním sa s maloletým v Českej republike v čase osobnej starostlivosti matky. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. a zároveň považuje za potrebné uviesť na doplnenie ďalšie skutočnosti...

Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 35 Zákona o rodine, podľa ktorého, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä s vystahovaním maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

Zásadne patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa, ale ak sa rodičia nedohodnú o podstatnej záležitosti týkajúcej sa osoby maloletého dieťaťa, alebo jeho majetku v rámci výkonu svojich rodičovských práv a povinností, potom súd rozhoduje na návrh jedného z nich a to len vtedy, ak ide o podstatnú vec súvisiacu s výkonom rodičovských práv a povinností.

V zmysle ustanovenia § 35 Zákona o rodine nie je povinnosťou súdu skúmať, ktorý z rodičov má lepšie schopnosti a možnosti dieťa vychovávať, súd iba hodnotí, aké dôsledky na ďalší vývoj dieťaťa by malo prípadné vystaňovanie z hľadiska záujmov dieťaťa v súlade so záujmami spoločnosti, z hľadiska výkonu práv a povinností rodičov a z hľadiska vzťahov medzi rodičmi a deťmi. V danom prípade udelenie dočasného súhlasu s vycestovaním a zdržiavaním sa maloletého do Českej republiky by bolo v súlade so záujmom dieťaťa, ktoré by žilo v uvedenom čase s matkou, ktorej je dieťa na základe rozhodnutia súdu zverené do osobnej starostlivosti. Pobyt maloletého u matky by bol v záujme maloletého a tiež v súlade so záujmami spoločnosti, keď právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Dočasné vycestovanie maloletého dieťaťa do cudziny v čase osobnej starostlivosti matky, by nemalo negatívny vplyv na výkon práv a povinností otca k maloletému, pretože v určenom období je maloletý v starostlivosti matky a tiež v určenom období je v starostlivosti otca na základe upraveného styku a preto v čase, kedy maloletý má byť v starostlivosti matky, otec nemá obmedzené jeho rodičovské práva.

Odvolačí súd preto dospel k záveru, že pokiaľ sa rodičia nevedeli dohodnúť o podstatnej záležitosti týkajúcej sa maloletého a výkonu ich rodičovských práv a to súhlasu s vycestovaním maloletého do Českej republiky v čase, kedy je maloletý v osobnej starostlivosti matky, dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre dočasné udelenie súhlasu s vycestovaním maloletého v určenom čase, keď matka má právo byť s maloletým v určenom čase v zmysle rozhodnutia súdu a naďalej jej trvá zákonná vyživovacia povinnosť voči maloletému, ktorú si musí plniť i v prípade, že je zamestnaná na území iného štátu.

Odvolačí súd preto uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Odvolačí súd považuje za potrebné k tomu uviesť, že právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu, na základe zákona. K násilným zásahom do práv rodiča mať dieťa u seba patrí zadržanie, väzba rodiča, alebo dieťaťa, ochranná výchova, výchovné opatrenie a pod. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba sa toto oprávnenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťa spolu nežijú. Pretože im vo

väčšine prípadov patrí obom výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takom prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo - právo styku s dieťaťom.

V prejednávanej veci matka s maloletým na základe rozhodnutia súdu o návrate maloletého na územie Slovenskej republiky žije v B., na ... a tak plní rozhodnutie súdu. Zároveň matke naďalej trvá zákonná vyživovacia povinnosť a matke naďalej trvá pracovný pomer u zamestnávateľa na území Českej republiky a tak miesto jej výkonu práce je mimo B., kde v súčasnej dobe s maloletým žije. Je potrebné vychádzať zo stavu, že žiaden účinný zákon na území Slovenskej republiky nezakotvuje povinnosť pracovať, nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená, alebo u konkrétneho zamestnávateľa, ktoré by mu bolo možné určiť, ako vyplýva z vyjadrenia otca, že matka odmietla, aby jej pomohol hľadať prácu. Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa. Vzhľadom na uvedené nie je možné matke uložiť povinnosť, aby si našla zamestnanie v B. a ani nie je možné zo strany otca maloletého trvať na tom, kde si má nájsť matka zamestnanie a aké zamestnanie. Prvoradou povinnosťou matky je plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletému. Táto povinnosť jej vyplýva zo zákona a preto matka i naďalej musí zabezpečovať finančné prostriedky na výživu svojho maloletého dieťaťa. Pokiaľ matke trvá pracovný pomer na území Českej republiky a maloletý je naďalej v jej osobnej starostlivosti, bolo správne rozhodnutie súdu prvého stupňa, keď dočasne nariadil predbežné opatrenie, ktorým udelil súhlas s vycestovaním a zdržiavaním sa s maloletým na území Českej republiky v čase osobnej starostlivosti matky. Matka na základe nariadeného predbežného opatrenia má umožnené si riadne plniť vyživovaciu povinnosť a zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov výkonom práce u svojho terajšieho zamestnávateľa. Nariadenie predbežného opatrenia v danej veci je preto v súlade so záujmom maloletého, ktorému bude týmto rozhodnutím zabezpečená výživa zo strany matky a tiež osobná starostlivosť, pretože keby bol maloletý na území Slovenskej republiky, matka by pracovala v Českej republike, jej osobná starostlivosť by bola sťažená, ako tvrdí aj otec vo svojom odvolaní, ale je potrebné uviesť, že to nie je dôvod na zmenu výchovného prostredia maloletého a zverenie do osobnej starostlivosti otca, pretože matka si svoje povinnosti

riadne plní a v záujme zabezpečenia výživy maloletého podala návrh, aby jej súd udelil súhlas s vycestovaním a zdržiavaním sa s maloletým v Českej republike, kde matka pracuje. O trvalom vystaňovaní do Českej republiky bude rozhodovať súd vo veci samej, na základe vykonaného dokazovania. Nariadené predbežné opatrenie je preto iba dočasného charakteru do právoplatného rozhodnutia vo veci o vystaňovanie do Českej republiky.

Odvolačí súd preto dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia a preto uznesenie súdu prvého stupňa aj vo výroku, ktorým súd udelil matke súhlas s vycestovaním podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil a aj vo výroku, ktorým súd dočasne upravil styk s maloletým, keď odvolačí súd poukazuje na návrh otca v danej veci, ktorým žiadal, aby súd zveril maloletého do jeho osobnej starostlivosti a práve v tomto návrhu otec žiadal, ako vyplýva z odvolania otca zo dňa 15. 03. 2013, aby matka mala právo stýkať sa s maloletým každý párnny víkend v mesiaci v sobotu od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Preto aj podľa názoru otca súd správne rozhodol, pretože otec žiadal v prípade zverenia maloletého jemu do starostlivosti, matke upraviť styk iba v rozsahu v sobotu od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a preto súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí rozhodol v súlade s názorom otca a to i v širšom rozsahu v piatok od 14.00 hod. do nedele do 18.00 hod.

Námietka otca v podanom odvolaní, že jeho styk nebude upravený v dostatočnom rozsahu v zmysle napadnutého uznesenia preto nie je dôvodná, keď sám matke žiadal upraviť styk iba na dva dni od soboty do nedele. Námietka otca maloletého v podanom odvolaní, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je arbitrárne a tiež nepreskúmatel'né podľa jeho názoru, nie je dôvodná, keď súd prvého stupňa, ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia postupoval podľa ustanovenia § 76 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého, ak súd v celom rozsahu vyhovie návrhu a stotožňuje sa so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, skonštatuje to v odôvodnení a ďalšie dôvody nemusí uvádzať. Preto pokiaľ ide o námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je možné tejto námietke vyhovieť, pretože súd prvého stupňa odkázal na skutkové a právne dôvody návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, s ktorým mal možnosť otec sa oboznámiť.

Je potrebné tiež pripomenúť, že pokiaľ otec odôvodňoval svoj návrh tým, že na strane maloletého je odôvodnené a hrozí nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, pri

nariaďovaní predbežných opatrení v konaniach starostlivosti súdu o maloletých od 01. 01. 2012 (zák. č. 388/2011 Z. z.) nie je potrebné zdôvodňovať nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, postačuje zdôvodnenie potreby dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa v jeho záujme.

Odvolaací súd preto z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil. “

Keďže odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu a s prihliadnutím na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku na toto odôvodnenie aj poukázal, ústavný súd považuje na tomto mieste za žiaduce pripomenúť aj relevantnú časť argumentácie okresného súdu zdôvodňujúcu rozhodnutie o návrhoch na vydanie predbežného opatrenia. Okresný súd vo svojom uznesení uviedol, že „pri rozhodovaní vychádzal najmä z tých osvedčených a nesporných skutočností, že matka je českou štátnou občiankou, s trvalým pobytom v Českej republike, v meste Karviná - Hranice, kde mala tak matka vytvorené sociálne, ekonomické a všetky rodinné väzby a kde sa preto po rozvode manželstva s otcom maloletého rozhodla vrátiť, nakoľko dôvodom pre ktorý v predchádzajúcom období žila na Slovensku bolo manželstvo s otcom maloletého, tento dôvod však po rozvode manželstva na jej strane odpadol. V čase rozhodovania súdu o nariadení predbežného opatrenia sa matka spolu s maloletým zdržiavala na Slovensku len na základe tej skutočnosti, že rozsudkom Krajského súdu v Brne zo dňa 13. 12. 2011, č. k. 20 Co/651/2011-121 bol nariadený návrat maloletého do miesta jeho obvyklého pobytu do B. Ako vyplýva z čestného prehlásenia príbuzných matky manželov Piatkových, matka spolu s maloletým žije v ich domácnosti, kde má dočasne k dispozícii jednu miestnosť. Z pracovnej zmluvy zo dňa 3. 1. 2011 vyplýva, že matka maloletého je zamestnaná ako vedúca prevádzky v reštaurácii v D. s miestom výkonu práce v O., kde z dôvodu pobytu na Slovensku požiadala zamestnávateľa o poskytnutie neplateného voľna. Z potvrdenia zamestnávateľa zo dňa 2. 1. 2013 vyplýva, že neplatené voľno matka čerpá do 1. 2. 2013, a v prípade, že do tohto času do práce nenastúpi zamestnávateľ s ňou rozviaže pracovný pomer. Z dôvodu, že matka si na Slovensku, ako vyplýva z emailovej komunikácie z personálnymi agentúrami nenašla žiadne zamestnanie, nemá žiaden finančný príjem, z ktorého by vedela riešiť bytovú otázku matky a maloletého iným spôsobom ako pobytom

u príbuzných. Na základe týchto skutočností mal súd za osvedčenú naliehavosť potreby dočasnej úpravy, ktorá je na prospech a v záujme maloletého, nakoľko mu bude ňou zabezpečené trvalé stabilné zázemie v bydlisku matky, kde má táto vytvorené všetky podmienky pre starostlivosť o maloletého B...

Rovnako súd považuje za potrebné uviesť, že dočasnou úpravou pomerov nastolenou týmto predbežným opatrením nedôjde k neprimeranému zásahu do rodičovských práv otca, nakoľko styk otca s maloletým ostáva zachovaný v rozsahu právoplatnej úpravy, súd ho len v prispôsobil v záujme minimalizovania záťaže maloletého spôsobenej cestovaním, tak aby bola dočasná úprava čo najviac v jeho prospech. Pokiaľ ide o dopad dočasnej úpravy na právne postavenie otca toto zostáva fakticky nezmenené, nakoľko povolenie zdržiavať sa v Českej republike sa vzťahuje len na čas, kedy je dieťa v starostlivosti matky.

V ostatnom sa súd odvoláva na ustanovenie § 76 ods. 4 O. s. p., v zmysle ktorého, ak súd v celom rozsahu vyhovie návrhu a stotožňuje sa so skutkovými a s právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, skonštatuje to v odôvodnení a ďalšie dôvody nemusí uvádzať.

Rozhodujúc o návrhu otca po zvážení všetkých skutočností uvádzaných v ňom, ako aj všetkých okolností prejednávanej veci vyplývajúcich z obsahu spisu dospel súd k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky, vyžadované platnou právnou úpravou uvedenou vyššie, na vydanie predbežného opatrenia v zmysle návrhu otca. Otec maloletého vo svojom návrhu nepreukázal naliehavú potrebu dočasnej úpravy, odôvodňujúcu zmenu právneho stavu založeného právoplatným rozsudkom o rozvode manželstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloletému B. vydaným Okresným súdom v Pezinku dňa 15. 10. 2009, pod sp. zn. 10 C 16/2009. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, otec v návrhu na vydanie predbežného opatrenia neosvedčil vznik takej novej skutočnosti, ktorá svojou závažnosťou vyžaduje novú provizórnu úpravu pomerov na čas do rozhodnutia vo veci samej a tiež skutočnosť, že bez takejto dočasnej úpravy hrozí maloletému bezprostredná ujma. Naliehavosť dočasnej úpravy vzhľadom na charakter konania skúmal aj súd z úradnej povinnosti, avšak jej potrebu z doposiaľ vykonaného dokazovania nezistil. Z charakteru predbežného opatrenia ako rozhodnutia súdu vydaného bez vykonania riadneho dokazovania je zrejmé, že jeho nariadenie má miesto len vtedy, ak ide o takú situáciu na strane účastníkov, v tomto prípade maloletého dieťaťa, ktorá

pre bezprostredne hroziacu ujmu neznesie odklad a jej naliehavosť si vyžaduje dočasné riešenie. Návrh otca, ktorým sa domáha zverenia maloletého B. do svojej starostlivosti, s odôvodnením, že konaním matky maloletého reálne hrozí, že táto sa napriek povinnosti uloženej právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Brne, ktorým bol nariadený návrat maloletého do Slovenskej republiky nebude v Slovenskej republike zdržiavať a navrhovateľ sa nebude môcť naďalej s maloletým B. stykať, nespĺňa predpoklady pre nariadenie dočasnej úpravy, nakoľko z doposiaľ vykonaného dokazovania obsahom súdneho spisu súd zistil, že maloletý sa spolu s matkou zdržiava v Slovenskej republike, v B., na ..., u príbuzných matky, čo nesporne vyplýva aj zo správ z opakovaných šetrení vykonaných kolíznym opatrovníkom. Z mailovej komunikácie založenej do súdneho spisu vyplýva, že styk otca s maloletým prebieha v rozsahu stanovenom vyššie uvedeným rozsudkom, okrem prípadov, kedy je maloletý chorý. Otec síce namieta marenie výkonu súdneho rozhodnutia matkou, táto skutočnosť však sama o sebe v rozsahu tvrdenom a osvedčenom v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nie je dôvodom pre nariadenie dočasnej úpravy spočívajúcej v zmene zverenia, a to jednak vo vzťahu k skutočnosti, že ide o vážny zásah do rodičovských práv matky, no najmä a to na prvom mieste takáto úprava bez vykonaného riadneho dokazovania by vážnym spôsobom zasiahla do práv a oprávnených záujmov maloletého B., ktorý by na jej základe prišiel o každodennú prítomnosť starostlivosti matky. Takáto úprava by preto bola na mieste len vtedy, ak by správaním matky a kvalitou jej starostlivosti o maloletého hrozila maloletému bezprostredná ujma.“.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že z hľadiska dodržania základných ústavno-procesných princípov ho nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Krajský súd dôsledne preskúmal a vyhodnotil podstatné okolnosti prípadu, po ktorých zvážení dospel k záveru, že niet dostatočných dôvodov na zmenu sťažovateľom napadnutého uznesenia krajského súdu v tom smere, aby bol predbežným opatrením maloletý súdom dočasne zverený do osobnej starostlivosti otca. Vo svojom uznesení krajský súd náležite vysvetlil podmienky, za akých by bolo možné vyhovieť návrhu sťažovateľa na dočasnú zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému. Bolo by tomu tak iba v prípade, ak by na strane niektorého z rodičov alebo dieťaťa došlo k takej zmene pomerov (t. j. zmene rozhodujúcich kritérií v porovnaní

so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúceho rozhodnutia všeobecného súdu), ktorá by odôvodňovala potrebu dočasne upraviť pomery rodičov k maloletému iným spôsobom, než aký v posudzovanom prípade vyplýva z rozsudku Okresného súdu Pezinok č. k. 10 C 16/2009-29 z 15. októbra 2009. Nosný právny záver, ku ktorému krajský súd dospel v zhode s právnym názorom okresného súdu, že tieto podmienky nie sú splnené, pretože matka si riadne plní svoje povinnosti v súvislosti s výchovou a výživou maloletého, a skutočnosti tvrdené sťažovateľom neodôvodňujú okamžitú ingerenciu súdu (t. j. nariadenie predbežného opatrenia), ústavný súd vyhodnotil z hľadiska dopadu na označené základné práva ako ústavne udržateľný.

Krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil aj dôvody, pre ktoré uznesenie okresného súdu potvrdil tiež v časti, v ktorej návrhu na dočasné udelenie súhlasu maloletému vycestovať s matkou do Českej republiky v čase jej osobnej starostlivosti vyhovel, a ktoré spočívajú predovšetkým v skutočnosti, že matka má trvalý pracovný pomer v Českej republike, kde má vytvorené lepšie sociálne zázemie pre zabezpečovanie riadnej a stabilnej osobnej starostlivosti o maloletého ako v Slovenskej republike. Keďže tieto podstatné okolnosti boli zo strany matky podľa všeobecných súdov dostatočne osvedčené, existoval podľa ich názoru dostatok dôvodov na vydanie takéhoto predbežného opatrenia. Ako zo záveru odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, označené súdy v prerokúvanom prípade dbali aj na právo sťažovateľa na styk s maloletým, keď bolo zachované jeho právo na stretávanie sa s ním každý páry víkend v mesiaci od piatku od 14.00 hodiny do nedele do 18.00 hodiny.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno hodnotiť ako nezlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu. Uznesenie krajského súdu nevykazuje známky zjavných omylov v podstatných skutkových okolnostiach, z ktorých krajský súd pri rozhodovaní vychádzal, ani v právnych záveroch, ktoré by odporovali relevantnej právnej úprave. Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že nie je v rozpore s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ak konajúci všeobecný súd nedá odpoveď na všetky otázky (argumenty) nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam,

prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Ústavný súd súčasne pripomína, že k zrušeniu rozhodnutia o predbežnom opatrení pristupuje len za celkom výnimočných okolností, najmä ak by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu, čo však nie je predložený prípad.

Ústavný súd nezistil, že by relevancia námietok smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny umožňovala dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedeného práva. Námietky sťažovateľa, že matka opakovane bezdôvodne bráni styku sťažovateľa s maloletým, ako aj námietky, že matke v prípade jej zotrvania na území Slovenskej republiky nehrozí strata zamestnania v Českej republike, pretože je zamestnávaná svojím otcom, resp. že v Slovenskej republike si matka aktívne ani zamestnanie nehľadá, nie sú natoľko závažné, že by odôvodňovali takú zásadnú (hoci aj len dočasnú) zmenu úpravy práv a povinností k maloletému, akú navrhoval sťažovateľ vo svojom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, pritom je vhodné pripomenúť, že niektoré z týchto námietok bolo možné v čase vydania napadnutého uznesenia krajského súdu kvalifikovať len ako nepreukázané tvrdenia, ktoré by ešte len mali byť predmetom dokazovania v konaní o merite veci. Zmyslom ústavného prieskumu súdnych rozhodnutí však nie je opätovné hodnotenie každej skutkovej okolnosti, ktorú všeobecný súd vyhodnotil odlišne od názoru sťažovateľa, ale len posúdenie, či napádané rozhodnutie súdu, resp. jeho konanie svojimi účinkami napĺňa kritériá vyplývajúce z obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného sťažovateľom označeným čl. 36 ods. 1 listiny. Rovnako neobstojí ani námietka, že vydaním predbežného opatrenia bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Brne ukladajúci navrátenie maloletého do miesta obvyklého pobytu v Slovenskej republike, pretože uvedený rozsudok vydaný v Českej republike podľa ustanovení Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí a Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 nemá vo vzťahu k trvalému alebo dočasnému rozhodnutiu príslušného všeobecného súdu o prípadnej zmene miesta obvyklého pobytu maloletého žiadne prejudiciálne účinky.

Ani argumentácia sťažovateľa, že uznesenie krajského súdu založilo nerovnomernú (nerovnocennú) úpravu styku sťažovateľa s maloletým, na rozdiel od odporkyne, ktorej umožnením vycestovania maloletého do Českej republiky bola poskytnutá výhoda, nemôže viesť k porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré v tejto súvislosti sťažovateľ namieta. Označeným základným právom sú totiž chránené procesné práva účastníkov v súdnom konaní (a nie hmotné rodičovské práva alebo povinnosti). Ústavný súd ani nezistil, že by v súvislosti s napadnutým uznesením krajského súdu bola niektorá zo strán sporu procesne zvýhodnená alebo diskriminovaná tým, že by sa niektorým z jej návrhov konajúci súd nezaoberal alebo že by sťažovateľ nemal možnosť zaujať stanovisko k otázkam a okolnostiam relevantným pre rozhodovanie všeobecného súdu o uvedených návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia.

Ústavný súd preto s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), a vzhľadom na celkovú absenciu priamej súvislosti medzi základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a základným právom na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy na jednej strane a namietaným rozhodnutím na strane druhej, sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na ochranu rodičovstva a rodiny podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 32 ods. 4 listiny, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 10 ods. 2 listiny, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, práva na zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu a na základe zákona.

Podľa čl. 32 ods. 4 listiny starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podľa čl. 10 ods. 2 listiny má každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru má každý právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi orgánmi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

V súvislosti s namietaným porušením uvedených práv ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom

základných práv a práv hmotného charakteru (ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 10 ods. 2 a čl. 32 ods. 4 listiny, čl. 8 ods. 1 dohovoru, ako aj práva vyplývajúce z čl. 3 ods. 1 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy zaručené v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 36 až čl. 38 listiny. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého z týchto ústavnoprosesných princíпов.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že nenachádza žiadnu vecnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu a označenými právami, keďže podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie nezasahuje do práva sťažovateľa na rodinný život podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 10 ods. 2 listiny (sťažovateľa nevyučuje zo styku s maloletým a upravuje podmienky jeho starostlivosti o maloletého, aj keď v inej podobe, než akej sa domáhal), keďže k zamietnutiu jeho návrhu na dočasné zverenie do jeho osobnej starostlivosti viedli všeobecný súd dôvody založené na skutkových zisteniach, že nedošlo k zmene v lepších predpokladoch matky zabezpečiť starostlivosť o maloletého. Z rovnakých dôvodov niet podľa ústavného súdu žiadnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením a obsahom základného práva na rodičovstvo a základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu (čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 32 ods. 4 listiny).

Vychádzajúc zo skutočnosti, že Dohovor o právach dieťaťa zaručuje práva dieťaťu ako každej ľudskej bytosti mladšej ako osemnásť rokov (čl. 1 Dohovoru o právach dieťaťa), je podľa názoru ústavného súdu vylúčená možnosť, aby napadnutým rozsudkom boli porušené sťažovateľom označené práva vyplývajúce z čl. 3 ods. 1 alebo čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

Napokon k sťažovateľom tvrdenému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že označený článok ústavy neobsahuje garanciu konkrétneho základného práva a slobody, ale je akýmsi základným či všeobecným ustanovením limitujúcim zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd. V nadväznosti na uvedené treba

konštatovať, že v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Porušenie iného článku ústavy možno teda podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' len v spojení s namietaným porušením už konkrétneho označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže porušenie označených základných práv sťažovateľa (čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a ďalších) zistené nebolo, nie je možné ani vysloviť záver o porušení už označeného všeobecného ustanovenia.

Vzhľadom na absenciu zistení o porušení sťažovateľom označených práv ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu ide o sťažnosť zjavne neopodstatnenú, a preto bolo namieste ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť.

S prihliadnutím na to rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (napríklad návrh na dočasné odloženie vykonateľnosti napadnutých uznesení) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2013